

voor het abonne-
September 1938
rband hiermede
ide deze incasso-
n geven het be-
datum te willen
rtingsbewijs ge-
en, waaraan het

s- en Girodienst
aken van de ge-
an behoefte hier-
te vullen en te
et girokantoor er
it per keer voor
escht te blijven,
jaar het bedrag
ing wordt over-

zijn gratis ver-
E UITGEVERS.

Jdensweken

LIJDEN

N HET
ELIE

ILDER

- Geb. f 21.-
- Geb. f 7.75

ZIJN LIJDEN.

ZIJN LIJDEN.

ZIJN LIJDEN.

, schrikkelijk-
eden als ont-
rgen of on-
ek is vol van
eld belangrijk
recht te doen
te en heerlijk-

heol. Tijdschr.
n wat ooit de
riet. Er zijn
e, onvergete-
en? De keuze
stenden mij
g van inzicht.
ndsch Kerkbl.

Veel is hier
J.
ongelingsblad.
n weten, nog
n."
en Overijzel.
per maand).

op dit werk,
H. STEEN, is

KHADEL.

te Kampen

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. v. Andel, Solo; Dr R. E. v. Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogen-
dijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Dr D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. v. Herksen, Ermelo; Dr B.
Holwerda, Kantens; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht;
Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster,
Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Kloosterburen; Dr A. Ringnald, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage;
Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk,
Wolvega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollen-
hoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d.
IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

Als medewerker trad toe Dr F. A. den Boeft te Rotterdam (Kralingen).

INHOUD: Hoofdartikel: Kagawa en het Christendom, VI. —
Uit de Schrift: Ik heb U verheerlijkt op de aarde. (Joh.
17:4). — Kerkelijk Leven: „Pastorale dogmatiek”. Hoe
Prof. Dr V. Hepp citeert, X. Zonden tegen het negende
gebed. Doopserkennings geen erkenning der ambten. Genade
geen bevel. Bericht. — Even Parkeeren: In Gods portalen...
— Het Boek van de Week: Rondom de Kuiper-litteratuur,
X. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Reactie op „Moskou”.
— Avondmaal. — Vrouwenvragen: Van Protest en Mani-
fest, III. — Perschoouw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Kagawa en het Christendom.

VI.

Men zal uit de voorgaande artikelen reeds be-
grepen hebben, dat het groote verschil tusschen
Kagawa en ons ligt in de beschouwing van de
Heilige Schrift. Wij gelooven, dat nu God zich
aan ons heeft geopenbaard wij ook over Hem
mogen en kunnen spreken. Maar wij gelooven
even stellig, dat wij aan filosofische speculaties
niet den voorrang mogen geven. Wij moeten ons
dus in al ons spreken en in al onze betoogen ge-
duldig toetsen aan de Heilige Schrift als Gods
Woord.¹⁾

En dat doet Kagawa niet. Hij geeft veel meer
beschouwingen van allerlei geleerden: natuurkun-
digen, wijsgeeren, ethnologen e.a., dan dat hij ont-
wikkeling geeft van gedachten uit de H. Schrift.
Het Schriftbewijs is in al de toespraken en in al
de geschriften van Kagawa uitermate zwak.

Wie echter het evangelie wil prediken naar de
Schriften, moet gedurig het Woord Gods onder-
zoeken en al zijn beschouwingen daardoor gedra-
gen weten. Het lijkt wel aardig om de toespraken
ter verbreiding van het „evangelie” aan te vangen
met de vermelding van een Schriftgedeelte, maar
als men zich verder aan dat Woord Gods in het
geheel niet meer stoort, zijn deze teksten niet meer
dan een soort ornament, en ieder zal toestemmen,
dat Gods Woord als ornament niet gebezigd mag
worden.

Het is ook zeer merkwaardig te lezen, hoe Ka-
gawa handelt over de geschiedenis van de Joden
onder het Oude Verbond. Ziehier de beschrijving
van de bevrijding van het volk Israël uit het
diensthuis, uit Egypte:

„Onder voorwendsel, dat het volk in de woestijn
zijn God moest vereeren, leidde Mozes deze massa
van twee en een half miljoen menschen uit het land
der slavernij. Toen de Farao ontdekte dat het niet
in Mozes' bedoeling lag, het volk naar Egypte
terug te voeren, dacht hij bij zichzelf: Als al die
slaven wegtrekken dan liggen onze groote werken
stil! en dus trok hij met zijn leger de vluchte-
lingen na. Doch de slaven trokken steeds dieper
de woestijn in, en Farao's leger slaagde er niet in,
ze te vangen. Daar stond het machtige volk nu in
de woestijn, zonder wapens, zonder leeftocht zelfs
voor de reis. Gedurende veertig jaren trokken ze
van plaats tot plaats door de wildernis, nu eens
lijdend van slangen, die de menschen door hun
vergiftige beten deden sterven, dan weer aange-
vallen door de omwonende wilde stammen, soms
zwerfend zonder water en voedsel. De lijdensge-
schiedenis van deze ontvluchte slaven daar in de
woestijn is voor ons nog steeds een wonderlijk
verhaal vol spanning en schoonheid.”²⁾

Dit is het ergste echter nog niet. Er zijn nog
sterker staaltjes van Schriftvervalsing. Kagawa
laat de Bijbel soms precies het tegenovergestelde
zeggen van wat er metterdaad staat.

Hier volgt een voorbeeld: „Jezus was anders
dan andere menschen. Niet eenmaal in zijn gan-
sche leven heeft Hij gezegd: Ik ben de Christus.
Toen in 1907 generaal Booth naar Japan kwam,
ging Toranosuke Miyazaki overal rond, zeggende:
Ik ben een Boeddha; ik ben een Christus. Doch
Jezus heeft nimmer iets in dien geest gezegd.”³⁾

Als men zulke dingen leest, wijft men zich toch
de oogen uit. Men vraagt zich af, hoe Kagawa dan
uitspraken van Christus, als: Ik ben de Weg, de
Waarheid en het Leven (Joh. 14:6) verklaart, en
hoe hij denkt over de belijdenis van Petrus: Gij
zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods, een
belijdenis door den Heiland zelf aan Petrus ont-
lokt. (Matth. 16:16).

En deze enormiteit staat niet op zichzelf.

Nog een voorbeeld moge volgen. „In het begin
van de Oud-Testamentische verhalen kunnen we
lezen, dat Abraham den God van hemel en aarde
„El Shaddai” noemde. Die naam beteekent in het
Hebreeuwsch: „een God, die verzorgt”.

Waar we ook gaan, daar vinden we „El Shad-
dai”. Overal leven de menschelijke wezens door
middel van het hemelsche voedsel. Ik besef dus,
waarom de menschen zich door het gebed tot zulk
een God willen richten. In mijn bundel verzen
over de „Eeuwige Melk” heb ik mijn gedachten
over dat onderwerp uitgedrukt. Ik heb er het
zelfde gevoel in willen leggen, dat Abraham be-
zielde toen hij aan God den naam „El Shaddai”
gaf.”⁴⁾

Nu willen we de vertaling van het woord „El
Shaddai” op dit oogenblik buiten beschouwing
laten. Gods Woord zegt ons nadrukkelijk dat niet
Abraham aan zijn God dien naam gaf, maar dat
God zich aldus aan Abraham openbaarde.

Toen nu Abraham negen en negentig jaar oud
was, zoo verscheen de Heere aan Abram, en zeide
tot hem: Ik ben God de Almachtige (El Shaddai)
(Gen. 17:1). En in Gods spreken tot Mozes wordt
dit weer herhaald: Ik ben aan Abraham, Izak en
Jacob verschenen als God de Almachtige (El Shad-
dai) (Ex. 6:2).

Arm volk, dat op deze manier bekend gemaakt
wordt met het evangelie!

Wij kunnen tot geen andere conclusie komen
dan deze dat Kagawa de christelijke belijdenis ten
deele vervalscht, ten deele geweld aandoet, omdat
hij op zeer willekeurige wijze de Heilige Schrift
nu eens gebruikt, maar veel vaker misbruikt.

Kagawa en Dr Kuiper.

De verbinding van deze beide personen wordt
niet door ons gemaakt, omdat de figuur en het
levenswerk van Dr Kuiper, tengevolge van de
Kuyperherdenking in het vorige jaar weer meer
voor onze aandacht is komen te staan.

Die verbinding is eigenlijk door iemand anders
gelegd.

De heer A. Stapelkamp, voorzitter van het Chris-
telijk Nationaal Vakverbond, heeft Miss Topping,
de secretaresse van Kagawa, bij haar conferentie
met de vertegenwoordigers van het C. N. V. niet
slechts aangeboden een aantal geschriften van het
C. N. V. en een exemplaar van alle organen ten
behoefte van Kagawa, maar ook een Engelsche
uitgave van de Stone-lezingen van Dr Kuiper:
Het Calvinisme. Als opdracht staat voor in dit
boek geschreven: „This book is presented to
Doctor Toyohiko Kagawa with the compliments
of the Christian National League of trade unions

Alleen maar gehoorzaamheid!

Wachten; op zien komen spelen; tijdelijk zich onder-
werpen, of hoe ge het ook noemen wilt, is altijd onge-
oorloofd.

Koning Jezus en diens Woord moet in „Zijn kerk
gehoorzaam worden elk oogenblik; nu; eer een volgend
oogenblik komt.

Dat is geen revolutie, maar plichtsbetrachting.
Wat er dan van komt, dat geeft men over aan God.
Dr A. KUYPER, „De Herant” No. 181.

in the Netherlands.” (Dit boek wordt aan Dr
Kagawa aangeboden met de groeten van het Chris-
telijk Nationaal Vakverbond in Nederland.)⁵⁾

Het is een zeer treffend geschenk, dat het C.N.V.,
dat zooveel aan Dr Kuipers worsteling te danken
heeft, door middel van zijn voorzitter aan Kagawa
heeft aangeboden.

Het is te hopen en te bidden, dat Kagawa dit
boek zal waardeeren en dat hij het niet enkel als
een geschenk van overzeesche vrienden in de kast
zal zetten, naast de vele boeken die hem onge-
twijfeld door zijn vereerders zullen zijn aange-
boden, maar dat hij het nauwkeurig zal bestu-
deren en den inhoud daarvan zal overwegen,
opdat hij onder den indruk mag komen van het
sterke geloofsvertrouwen, waarin Dr Kuiper leefde
en arbeide. Opdat hij zoo ook begeerig mag
worden naar die blijde geloofszekerheid, die Dr
Kuiper getuigen deed van de genade en de goeder-
terheid Gods.

Moge dit geschrift onder den zegen des Heeren
Kagawa brengen tot den Christus der Schriften,
zoodat hij de goede belijdenis mag uitspreken in
het geloof: Gij zijt de Christus, de Zoon des
levenden Gods! en zoodat hij voor velen tot een
zegen zal mogen zijn door dat evangelie hen te
boodschappen in al zijn rijkdom.

Moge aldus in Japan komen een schare belijders
die in de eenheid van het ware geloof samen over-
denken willen de liefde Gods, welke is in Christus
Jezus, onzen Heere!

En laat ons dankbaar zijn en blijven, voor wat
God de Heere ons in den persoon en den arbeid
van Dr Kuiper heeft geschonken. Er zijn altoos
menschen die de neiging in zich zullen voelen op-
komen om beide personen, die hier met elkander
in verbinding gesteld zijn ook met elkander te
vergelijken. Maar met een eenvoudige vergelijking
van beider levenswerk zullen wij niet tot een zu-
ver oordeel kunnen komen. De omstandigheden,
waaronder zij leefden en leven loopen toch zeer
ver uiteen, en de moeilijkheden, waarvoor zij ge-
plaatst werden en worden eveneens. De één zal
dan onder den indruk komen van de diepe ar-
moede, die Kagawa gekend heeft en van de liefde-
volle wijze waarop hij ongelukkige stakkers in zijn
woning heeft verpleegd. Dit zijn inderdaad dingen
waarvoor wij groote waardeering mogen hebben.
Maar de ander zal meer den nadruk willen
leggen op de groote beslistheid, waarmee Dr
Kuiper voor zijn beginselen gestreden heeft en
voor den ontzaglijken veelomvattenden arbeid, die
door hem verricht is.

Zoo komen we niet verder. Wij moeten beider
levenswerk plaatsen in den stralenbundel van Gods
Woord, en bij het licht van de Heilige Schrift den
arbeid van deze mannen beschouwen. En dan is
het voor ons aan geen twijfel onderhevig, dat wij
onzen God mogen danken voor het feit dat Hij
ons een man als Dr Kuiper in ons land heeft
gegeven.

Hoe heeft Dr Kuiper geworsteld voor de eere
Gods op elk levensgebied, maar hoe heeft hij ook
kinderlijk eenvoudig zijn geloof beleden in zijn
Heiland en Heere, klaar en onbevangen het uit-
sprekende: Zoo als mijn Heiland aan Mozes en de
Profeten geloofde, zoo en niet anders wensch ook

1) Vgl. ook Dr K. Schilder: Wat is de Hemel? Uitg. N.V.
J. H. Kok, Kampen, 1935, pag. 68, 69.

2) Levensvernieuwing, a.w. pag. 194.

3) Levensvernieuwing, a.w. 181.

4) Levensvernieuwing, a.w. 124.

5) Vgl. „De Standaard” van 23 Oct. 1937.

ik aan de Schrift te gelooven. Want immers, wie inzake de Schrift den Christus van dwaling beschuldigt, randt hiermee het mysterie zelf aan, waarop heel Christus' kerk gegrond staat, loochende dat Hij zou zijn onze Heere, maar ook onze God.

De zinspreuk van Dr. Kuiper: Terar, dum prosim (laat ik verteed worden, als ik slechts nuttig mag zijn) zou oppervlakkig gezien ook de spreuk van Kagawa kunnen zijn. Hij wil zijn tijd, zijn geld, zijn kracht geven om zijn volk te kunnen helpen: „Persoonlijk stort ik mijn gebeden uit, en leg mijn innigste levenskracht in het werk om deze rustige, ondramatische, economische hervorming te bevorderen. O God, haast u! Leer aan de christenen der wereld den weg der samenwerking. Zet uw volk in ieder land aan het werk om coöperaties tot stand te brengen, waarin uw verlossende liefde in onzen tijd op volkomen en vrije wijze uitgedrukt en verwerkelijk zal worden.“

Maar bij Dr. Kuiper is dat alles veel dieper en vaster verankerd. Hoor hem belijden:

Voor mij, één doel slechts kent mijn leven
Eén uitzicht slechts verrukt mijn ziel
En moog mij de adem eer begeben
Dan dat dit uitzicht mij ontviel.
't Is om in heilige geestverrukking
Het ongelooft en zijn verdrukking
Omver te slooten van den troon.

Laat ons dan voorzichtig zijn en niet ondoordacht en overhaast applaudiseeren, wanneer van verre landen ons wondere berichten bereiken. De tijden zijn daarvoor te ernstig. En ook: Dr. Kuiper heeft ons iets anders geleerd! Laat ons blijven bij het onwankelbare Woord Gods en laat ons arbeiden in de lijn der Heilige Schrift, en de lessen die Dr. Kuiper ons gegeven heeft bij de beoordeling van afwijkende richtingen niet vergeten.

„God van den hemel, Die zal het ons doen gelukken, en wij, zijn knechten, zullen ons opmaken en bouwen; maar glijeden hebt geen deel, noch gerechtigheid, noch gedachtenis in Jeruzalem.“ (Neh. 2:20b).

H.-K.

H. M.

6) Christus en Japan, a.w. 80.

UIT DE SCHRIFT

Ik heb U verheerlijkt op de aarde.

Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen. Joh. 17:4.

Het lijden van onzen Heere Jezus kunnen wij onder vele gezichtspunten bezien — in het hoogepriesterlijk gebed spreekt onze Heere ervan als van een verheerlijking van den Naam des Vaders.

Hij heeft dien naam altijd gedurende Zijn leven verheerlijkt. Hij heeft nooit Zijn eigen eer gezocht, Zijn eigen macht, Zijn eigen aanzien. Hij zocht altijd de eere Zijns Vaders. Hij heeft niet getuigd van Zichzelf, Zijn eigen woorden niet gesproken. Hij heeft van den Vader getuigd en het woord van Zijn Vader gesproken. Hij heeft groote teekenen en wonderen gedaan, en de menschen prezen Hem, dat zij nooit iets dergelijks gezien of gehoord hadden, maar als Hij die groote teekenen doet, dan doet Hij het als bij de opwekking van Lazarus, opdat de schare de heerlijkheid Gods zien zou. Altijd weer heeft Hij door Zijn woorden en daden de heerlijkheid des Vaders laten zien, heeft Hij getoond de majesteit des Vaders, Zijn heiligheid, Zijn macht, Zijn gerechtigheid, altijd weer was het Zijn bedoeling, dat om Zijnentwil de Vader geprezen werd.

Hij wil dat ook door te lijden. Ja, Hij weet het, dat dat lijden heel zwaar zal zijn. Ik moet met een doop gedoopt worden en hoe worde Ik geperst, tot dat het volbracht zij. (Luc. 12:50). Wat is Zijn ziel ontroerd en Hij wil haast zeggen: „Vader, verlos Mij uit deze ure!“ Hoe zweelt Hij straks druppelen bloed en hoe zal Hij gebeden en smeekingen offeren en met sterke roeping en tranen schreeuwen tot God, Die Hem van den dood kan verlossen, hoe ziet Hij tegen dat lijden op, dat schrikkelijke, doodelijke lijden!

Maar Hij wil het aanvaarden. Hij weet het, dat het zal eindigen met den dood, met den bitteren en smadelijken dood des kruises, dat Hij door satan zal besprongen worden, dat Hij door God verlaten zal worden, dat Hij zal hangen tot een spot en smaad van menschen en niemand zal meer gelooven, dat Hij, de Gekruiste, de Messias is, maar Hij aanvaardt het lijden, loopt den weg der gehoorzaamheid tot het einde toe.

Dat maakt Zijn werk zoo groot: om te gehoorzamen aan den Vader moet de Zoon grondeloosdiepe wegen gaan, om den Vader te gehoorzamen moet Hij gehoorzaam zijn tot in de donkere diepten van graf en doodenrijk, om Zijn opdracht te volbrengen, moet Hij zelfs de helsche angsten en smarten doormaken... maar de Zoon is gehoorzaam en heeft den Vader lief en de Naam des Vaders moet toch verheerlijkt worden.

In dat lijden schittere de rechtvaardigheid des Vaders, Die zoozeer de zonde haat, dat Hij, eer Hij ze ongestraft liet blijven, ze gestraft heeft aan Zijn lieven Zoon met den dood des kruises.

In dat lijden schittere de liefde Gods, dat Hij voor een zondige wereld Zijn Zoon gegeven heeft tot een verzoening.

In dat lijden schittere de macht Gods, want door den dood van Zijn Zoon wordt tevens de macht van den Satan gebroken.

In dat lijden schittere de wijsheid Gods, die, om den mensch te verlossen nog een weg vond en zulk een weg vond, en tot in eeuwigheid zal de verlorene mensch loven: „o diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorzochtelijk zijn Zijn oordeelen en hoe onnaspeurlijk Zijn wegen!“

Hij wil den Vader verheerlijken tot het einde toe: en Hij, Die in de gestaltenis Gods was, heeft zelfs den dood en de hel niet geschuwd, als Hij Zijn Vader maar kon verheerlijken. En Hij wil het maar niet alleen, Hij doet het ook. „Ik heb U verheerlijkt, Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen“. Hij is er zoo zeker van, dat Hij Zijn lijden ten einde toe zal volbrengen, dat Hij reeds van toekomstige dingen spreekt als zijnde geschied.

In overwinningbesef ziet Hij over Golgotha heen als lag het reeds achter Hem. En mag deze mensch, die ondersteund wordt door de oneindige kracht van den Tweeden Persoon in de Drie-eenheid Gods, met Wien Hij onlosmakelijk verbonden is, niet alzoo spreken, Zich niet beroemen voor Hij Zich losmaakt?

* * *

Ons past geen beroemen, voor wij ons losmaken. Ons past het ootmoedig belijden, dat wij zeer zwak zijn en dat onze overtredingen telkens zeer menigvuldig zijn, maar toch, waar is bij ons de zekerheid der overwinning? Wij hebben toch de hulp van Hem, Die zeggen mag, voor het geschied is, dat het geschied is naar Zijn begeerte.

Wilt gij ook den Naam des Vaders verheerlijken?

Ziet aan den Zoon, die alles van den Vader weet, hoe gaarne de Vader dat heeft: Hij gaat ervoor tot in de hel.

O, dat zal heel moeilijk zijn en veel van u vragen. Het zal u in strijd brengen met den overste der wereld en met de wereld en met uw eigen vleesch. Het zal u doen zien, dat gij telkens de nederlaag lijdt en heel vaak zult gij u diep moeten verootmoedigen, omdat om uwentwil de Naam des Vaders grootelijks gelasterd wordt. Maar voor moedeloosheid is geen reden. Ons staat de sterke Held terzij, de Zoon Gods in Zijn Geest!

Schuwen wij dan de moeite niet! Ontloopen wij dan den strijd niet! De Naam des Vaders wordt zoo vaak gelasterd, — dat wij dan dien Naam verheerlijken!

En, wie zal niet gemakkelijker strijden, als hij het woord Gods weet, dat er een belooning uit genade is voor het werk, dat we door den Geest in Christus' kracht doen: de Vader zal ons verheerlijken?

M.

M. Vr.

KERKELUK LEVEN

„Pastorale dogmatiek“.

Dr O. Noordmans, Ned. Herv. predikant, heeft onlangs gesproken over het verband tusschen leer en historie. Dit deed hij onder verwijzing naar art. 11 van het huidige „Algemeen Reglement“ der Hervormde Kerk. Zijns inziens werd in dat artikel de „leer“ veel te zeer opgevat als een academische aangelegenheid. Het groote nadeel hiervan is dan z.i. dit, dat onder deze suggestie de kerk in het teeken van het richtingsvraagstuk „stil komt te staan“. Daartegenover verlangt Dr Noordmans, dat de leer, in stee van een academische aangelegenheid weer een pastorale zaak zal worden. Dit moet dan geschieden „door het ambt van den Heiligen Geest“. Niet dat daarmee de strijd heeft afgedaan; want de herderlijke of pastorale leer heeft immers ook dan nog wel degelijk „een strijdbaar zijde“. „David en Jezus waren zulke herders“. Een kerkorde evenwel, die niet meer is dan een administratief verband tusschen richtingen, is dor en nutteloos; een academische houding redt de kerk niet. Een kerk, die geschiedenis krijgt, wordt als vanzelf „belijdeniskerk“; zie maar — aldus Dr Noordmans — naar Duitschland. En wanneer op deze wijze de leer wederom van academische tot pastorale aangelegenheid geworden is, en de strijd het karakter van worstelingen van den herder zal behouden, dan blijft de belijdenis nog wel een scherp zwaard, maar — het rust dan toch in de handen van den herder. Met de belijdenis gaat dan gepaard de herderlijke beweging. En volgens Dr Noordmans gaat dan meteen de katholiciteit gepaard met de belijdenis.

Om die reden wil dan ook Dr Noordmans in een herderlijk vermaan het hart der schapen winnen voor het herderlijke ontwerp eener reorganisatie van de Ned. Hervormde Kerk. In dat ontwerp „wordt meer het aangezicht van een kerk merkbaar“. Daar staat de

taak der ambten, en dan de roeping der kerk t.o.v. de heidenen, de algemeene Christenheid en de wereld orde op den voorgrond. Met name in bepaalde passages is de tendenz merkbaar om „het schoolsche Reglement op orde en rust, dat we nu hebben“, te ruilen tegen de meer „bewogen“ artikelen van het nieuw geconificeerde reglement, dat een „waarlijk kerkelijk karakter“ draagt.

Het motief van „herderlijke“ tegenover „academische“ aangelegenheid en zorg is bij Dr Noordmans niet nieuw. Hij spreekt er ook elders van. In zijn „Herscheping“, een beknopte dogmatische handleiding voor godsdienstige toespraken en besprekingen, uit het jaar 1934, wordt reeds rechtstreeks gesproken over „pastorale dogmatiek“. Het dogma wordt hier gemaakt tot een aangelegenheid „niet van de kerk als eeredienst; niet van de kerk als opvoedingsinstituut; maar van de kerk als geheel der geloovigen, als gemeente“. Het fijne puntje hierbij is dan niet zoozeer, dat het dogma onderwerp van gesprek moet worden, maar dat zoowel het onderwerp van het gesprek als ook de maatstaf en de regel voor de prediking door het „gehoor“ kan worden opgesteld. Omdat de prediker daarbij de leiding heeft (de prediker en niet de professor, ook niet een synode of iets dergelijks), noemt Dr Noordmans dit „pastorale dogmatiek“. Ook Dr Noordmans' opstel over „Het kerkelijk dogma“ in „De Openbaring der Verborgeneheid“ handelt, hier en daar tijdelijk, over het thema der pastorale dogmatiek (voorrede April 1934). En in zijn Toelichting op het Reorganisatie-ontwerp van „Kerkopbouw“ komt het thema weer ter tafel. Wij gelooven niet, aldus schrijft daar Dr Noordmans, „dat men de verkindiging van Gods Woord mag versmallen tot een individueel getuigenis. Wij gelooven in (let op dit „in“, K. S.) een pastorale dogmatiek met een gemeenschappelijk karakter, waaraan ieder kerklid aandeel heeft en waaruit de prediking haar kracht put. Wij vinden, door de historie geleerd, in de instellingen voor Hooger Onderwijs geen voldoende waarborg voor de zuiverheid der leer. Wij wraken deze verheerlijking der wetenschap, en zoeken onzen steun meer in het instinctieve leven des geloofs, waaraan ook het eenvoudigste gemeentelid deel heeft. Wij zijn overtuigd, dat een kerk, die slechts een aantal persoonlijke meningen heeft te bieden, niet in staat zal zijn, met name in onzen apocalyptischen tijd, om de schapen te weiden en de schare tot zich te trekken. En dat een bestuurlijke voorzichtigheid, die elke beslissing schuwt, tot een catastrofe moet leiden, die reeds bezig is zich aan te kondigen“. „Wij onze kerk“ — aldus deze „reorganisator“ der Hervormde Kerk — „blijven, ook in de 20e eeuw, dan zal dat een andere duur moeten zijn dan de bestuurlijke.“

Voor onze lezers is hiermee wel de hoofdzaak aangeduid van wat Dr Noordmans met zijn „pastorale dogmatiek“ bedoelt. Dat de Heilige Geest zijn „ambt“ kan bedienen in de geloovige wetenschapsbeoefening, gelijk wij — afgedacht van de terminologie — dat scherp zien, komt hier niet in aanmerking. De wetenschap krijgt een slechte aantekening. Tegenover „schoolsche leering“ moet hier de pastorale prediking redding bieden. De schoolsche leering toch wordt in staat van beschuldiging gesteld: heeft zij niet de „neiging“, Christus uit het middelpunt van de geloofsleer te dringen? Speculeert ze niet over Gods drie-eenheid, zonder de triniteit een geloofswaarde in direct verband met Christus te laten blijven? Het requisitair wordt vervolgd: onderwindt de schoolsche dogmatiek zich niet, doctrinaal te ooreen over den mensch, gelijk zij ook over God het doet? Niet zoozeer het feit, dat de mensch als zondaar te qualificeeren is, houdt haar daarbij bezig, doch ze schaat zich niet, zich te verlopen in uitvoerige beschouwingen over het rijk van geesten, engelen, menschen; wie weet niet, hoe de dogmatieken tot op dezen tijd toe zich bezig houden met bepaalde hoofdstukken over het rijk der geesten, het wezen van den mensch, zijn substanties, het probleem van lichaam en ziel, straks zelfs over den bouw, den ouderdom, de geschiedenis der aarde, enz.? Laat liever de dogmatiek haar grenzen weten; en laat ze den moed grijpen, geen aangelegenheid meer te zijn van professoren en studenten, van scholarchen en scholieren, doch van herders en schapen. Laat men niet langer wetenschappelijke meningen brengen, doch geloofsgetuigenissen doen uitgaan tot de schapen Christi. Het is verkeerd, ja het is een ramp, wanneer de dogmatiek de oogden eenvoudigen en ook die van de geleerden leert, zich te verzadigen aan de „grazige weiden“ van wijsgeerige godsleer of van dogmatistische anthropologie, die rechts en links door de geleerden zijn aangelegd en in cultuur gebracht. Want een heel andere taak heeft de dogmatiek. Ze moet over den smallen vlondert ons heenleiden, waarover het geloof den weg naar de eeuwigheid moet vinden. Wie op den smallen vlondert letten moet, heeft geen aandacht meer voor de groene weiden ter rechter en ter linkerzijde; slechts wordt zijn oog weer gescherpt voor de eigenlijke taak der dogmatiek. Deze ligt niet in het weten van „waarheden“ (meervoud), doch in het vragen naar „de“ waarheid (enkelvoud). Alles moet onder het kruis door de theologie zelf wordt zoo tot beweeglijke prediking, tot critische vraag, tot profetisch-onrustig „getuigenis“; ze wordt weer verwijzing naar de waarheid en getuigenis dienaangaande, doch geen „bezit“ der goddelijke waarheid, geen depositus van goddelijke waarheden. Slechts God zelf is goddelijke waarheid.

En eerst waar dit weer erkend wordt, eerst daar wordt de pastorale dogmatiek er voor bewaard, in de verzoeking te vallen, waarvoor hij bezwijkt, die kerkelijke en dogmatieken uitspraken opstelt als vaten ter eere in het welgebouwde paleis, dat menschenhanden hebben

opgericht vaten ter eere van de kerk. Het doet ook niet onder de filosofie. „ding“ we denken. De zelf maakt h. Maar de door pr. kant eve het leven passelijke lijke ase het al te en arm. Zoo bl. Noordma vrucht d. lische d. symbolise tijd van kerk, wa te wein de rhetor opgeno. precisite kers en houdt te levens-vr schieten weer aan halzend komen. discussies verwacht ker is bij eener the tot het v gereed tot „hand-ope moge lei eerste on tator; wel van Chris dan ook op kunne kunstnatl wetensch van de daarvan.

Wij m. onttrekke punt. De en de gel met betre. Hij moge tot reorgn stelling te En dit: Ook wij der dogm kerkelijke condities, aller een heel het van theolo niet, dat daarbij op de opsteli de vastste ring zal of vereeni der geleer die kerk kan. Maar formulier heel die daarom zi mee te w geboren m die geloov van geloof eener theo scholing z niet de b van slecht belooft, wa denksheid wijzen we en op de Hepp, die belijdenis gische opin goed waren Evenwel, het feit, d voor de k het feit, c theologisch wij — hals dogmatiek“

1) In spr